

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.020 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження Буряченку Анатолію Миколайовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – «Відповідальність за невиконання обов'язку щодо надання утримання у сімейному праві».

«26» листопада 2022 року.

БУРЯЧЕНКО Анатолій Миколайович, 1978 року народження, громадянин України. Освіта вища: у 2000 р. закінчив Одеську державну морську академію за спеціальністю «Правознавство» і здобув кваліфікацію спеціаліст-юрист.

Заступник начальника Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції в Одеській області.

Аспірант Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Науковий керівник: **ВАТРАС Володимир Антонович**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувач має 10 наукових публікацій, зокрема: три наукові статті у журналах і збірниках, що входять до переліку фахових наукових видань України, одна стаття в періодичному науковому виданні іншої держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача (European political and law discourse, Чехія), шість виступів та доповідей на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях:

1. Буряченко А. М. Розвиток законодавства про відповідальність за невиконання обов'язку щодо надання утримання у сімейному праві України. Університетські наукові записки. 2020. № 3-4 (75-76). С. 169-181. URL: https://unz.univer.km.ua/article/download/75-76_169-181/pdf.

2. Буряченко А. М. До питання про правове регулювання відповідальності батьків за неналежне виконання аліментних зобов'язань за законодавством України та інших держав. European political and law discourse. 2021. Volume 8. Issue 2. С. 165-171. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2021/2021-8-2/25.pdf>.

3. Буряченко А. М. Правова природа відповідальності суб'єктів сімейних правовідносин за невиконання обов'язку щодо надання утримання: до питання про зміст та співвідношення. Актуальні проблеми правознавства. 2021. № 1 (25). С. 75-81. URL: <http://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/download/1152/1196>

4. Буряченко А. М. Поняття та зміст юридичної відповідальності подружжя за невиконання аліментних зобов'язань у сімейному праві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2021. № 64. С. 94-97. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/236838/235411>

5. Буряченко А. М. Право на утримання у сімейному праві у контексті реалізації конституційних цінностей. Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації» (м. Хмельницький, 17 травня 2019 року). [у 2-х част.]. Частина 1. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 85-89..

6. Буряченко А. М. До питання про правове регулювання відповідальності за невиконання обов'язку щодо надання утримання за сімейним законодавством України. Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнародної наукової конференції «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 25 жовтня 2019 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 246-248.

7. Буряченко А. М. До питання про правове регулювання відповідальності за невиконання аліментних обов'язків інших членів сім'ї та родичів за сімейним законодавством України. Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнародної наукової конференції «Дев'ятнадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 23 жовтня 2020 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. С. 168-170.

8. Буряченко А. М. Додаткові обмеження, які застосовуються до суб'єктів сімейного права за невиконання аліментних зобов'язань. Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали V Міжнародної науково-практичної on-line конференції (м. Суми, 20-21 травня 2021 р.). Суми: Сумський державний університет, 2021. С. 269-272.

9. Буряченко А. М. Юридична відповідальність за невиконання договору подружжя про надання утримання. Сучасні проблеми розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 травня 2021 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2021. С. 50-52.

10. Буряченко А. М. До питання про врахування негідної поведінки учасників сімейних відносин при вирішенні питання про реалізацію права на надання утримання. Права людини в сучасному світі: проблеми теорії та практики: збірник тез Міжнародної наукової конференції «Двадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 1 жовтня 2021 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С. 147-148.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Рецензентка – докторка юридичних наук, професорка кафедри міжнародного та європейського права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Вікторія Олександрівна КОЖЕВНИКОВА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Автор пропонує передбачати у сімейному договорі (не тільки відповідальність майнового характеру, а й немайнові санкції, в тому числі тимчасові обмеження, аналогічні передбаченим законодавством для осіб, які допустили тривалу заборгованість по виплаті аліментів. Однак, автор не пояснює яким чином може бути забезпечене застосування цих тимчасових обмежень на практиці. Також виникає питання, чи не суперечитиме запропоноване законодавче положення ст. ст. 26 та 30 Цивільного кодексу України, відповідно до яких правочин, що обмежує можливість фізичної особи мати не заборонені законом цивільні права та обов'язки, є нікчемним, а обсяг цивільної дієздатності фізичної особи встановлюється цим Кодексом і може бути обмежений виключно у випадках і в порядку, встановлених законом.

2. Запропонована автором класифікація заходів відповідальності за невиконання обов'язку щодо надання утримання в сімейному праві потребує уточнення в частині обґрунтування віднесення до них самостійного вирішення питання виїзду за межі України тим із батьків, хто проживає з дитиною, звільнення дочки, сина від обов'язку утримувати матір, батька; звільнення подружжя від обов'язку надавати утримання.

3. Автор в дисертації пропонує не застосовувати заходи відповідальності до випадків виникнення заборгованості по аліментах або додаткових витратах на дитину, яка виникла у зв'язку із втратою роботи, зменшенням заробітної плати або порушенням строку її виплати, призупиненням дії трудового договору, знищення підприємства, власником або співвласником якого був боржник та інших поважних обставин, які виникли в період дії воєнного або надзвичайного стану в Україні або окремих регіонах, населених пунктах. Виникає питання, чому автор передбачає звільнення від відповідальності за несвоєчасну виплату аліментів та додаткових витрат лише на утримання дитини».

Рецензентка – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Галина Володимирівна АНІКІНА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Сьогодні поряд з імперативним обов'язком інших членів сім'ї та родичів утримувати непрацездатних осіб і дітей, що потребують матеріальної допомоги положення ст. 9 СК України, передбачають можливість іншим членам сім'ї та родичам, врегулювати свої відносини за домовленістю. Автору, доцільно було б детальніше дослідити питання договірної відповідальності за невиконання обов'язку щодо надання утримання.

2. Незважаючи на слушність висновку дисертанта, що невиконання батьками обов'язку утримувати дитину може бути підставою встановлення обмежень немайнового характеру щодо боржника, таких як: позбавлення можливості участі у полюванні, позбавлення права керування транспортними засобами, користування зброєю, заборона виїзду за межі території України тощо. Не зовсім зрозумілим є віднесення до зазначеного переліку такого обмеження як відмова в отриманні житлової субсидії. На нашу думку, правовими наслідками такої відмови буде погіршення саме майнового становища боржника.

3. Автор стверджує, що відповідальність за невиконання обов'язку щодо надання утримання в сімейному праві має подвійну правову природу (публічну та приватно-правову). Така відповідальність може застосовуватись учасниками сімейних відносин через застосування санкцій цивільно-правового характеру. Варто було б пояснити позицію дисертанта щодо термінологічної полісемії розуміння поняття «санкції цивільно-правового характеру».

4. Дисертант аналізує правове регулювання відповідальності за невиконання обов'язку щодо надання утримання в сімейному праві зарубіжних країн. Однак, зі змісту дисертації залишається невідомою думка автора щодо переваг і недоліків зарубіжного законодавства з досліджуваної проблематики, та можливості запозичення позитивного досвіду правового регулювання відповідальності за невиконання обов'язку щодо надання утримання в національне законодавство.

5. Особливим видом немайнової відповідальності, на думку дисертанта, є позбавлення права на утримання у разі негідної поведінки подружжя у сімейних відносинах. Така поведінка може виявлятися в умисному невиконанні обов'язку щодо надання утримання іншому з подружжя в період непрацездатності останнього, під час вагітності, або в період здійснення ним догляду за малолітньою дитиною. Із зазначеного формулювання залишається незрозумілим, яку ще поведінку подружжя у сімейних відносинах автор вважає негідною? Варто було в роботі визначити ознаки негідної поведінки подружжя у сімейних відносинах».

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака **Микола Олексійович СТЕФАНЧУК**. Виступ позитивний без додаткових до відгуку опонетки зауважень.

Офіційна опонетка – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри цивільного права та процесу Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет **Марія Василівна МЕНДЖУЛ**. Виступ позитивний без додаткових до відгуку опонетки зауважень.

Голова ради – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління

Результати голосування:

«За» **5** членів ради,
«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Буряченку Анатолію Миколайовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.020

Світлана ГРИНЬКО